

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2014. május 12.

SZLOVÁK NYELV ÉS IRODALOM

KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

2014. május 12. 8:00

I. SZÖVEGÉRTÉS

Időtartam: 60 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

**EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA**

História kolieskových korčúl'

Aj vy si spomínate na tie staré dobré časy, keď ste brázdili ulice sídliska na kolieskových korčuliach? Vietor vo vlasoch, pocit slobody a dojem, že jazdíte neprekonateľne rýchlo... Alebo ste boli z tých, čo len ticho závideli kamarátom ich štýlové dvojradovky priviazané, alebo iným nápaditým spôsobom pripevnené k topánkam? Človek by si pomyslel, že história kolieskových korčúl' sa viaže práve k týmto osemdesiatym rokom 20. storočia. Omyl. Kolieskové korčule sú omnoho staršie. Kedy a za akých okolností teda kolieskové korčule vznikli? A ako postupovala ich premena až k dnešným in line korčuliam?

Za priekopníka a prvého človeka, ktorý prišiel s nápadom kolieskových korčúl', je považovaný Belgičan John Joseph Merlin. Svoj vynález prvýkrát predviedol na maškarnom plese v Londýne v roku 1760. Tieto prvé korčule mali kovové kolieska na drevenej doštičke pripevnenej k topánke. Avšak kvôli „malej nehode“, pri ktorej sa vážne zranil a rozbil cenné zrkadlo za 500 libier, upadli korčule na istý čas do nemilosti a zabudnutia.

Svetlo sveta uzreli ďalšie kolieskové korčule až začiatkom 19. storočia, kedy na ne istý Francúz získal prvý patent. Tieto korčule boli používané najmä pri baletе. Historický prelom v oblasti korčuľovania nastal v roku 1819, kedy sa objavili prvé in line korčule. Mali dve až štyri kolieska z medi, dreva alebo slonoviny, ktoré boli umiestnené v jednom rade za sebou. Po tomto prevratnom patente sa s novinkami priam roztrhlo vrece. Ďalšou bol napríklad vynález modelu korčúl' „Rolito“, čo bol vlastne predchodca dnešných in line korčúl' určených na rýchlostné korčuľovanie.

Fenomenálny úspech dosiahli kolieskové korčule, trochu netradične, v krčme pri pive. A kde inde, ako v Nemecku. Stalo sa tak v roku 1840, keď podgurážených hostí v istej nemeckej krčme obsluhovali mladé dievčatá práve na kolieskových korčuliach. Tento skvelý nápad konečne pritiahol pozornosť množstva ľudí ku korčuľovaniu. Ďalej to už šlo ako po masle. Začali sa otvárať prvé korčuliarske cesty v Londýne, prvé verejné korčuliarske štadióny v USA a nadšenci tejto novinky dokonca zakladali prvé korčuliarske spolky, ktoré organizovali rôzne súťaže v korčuľovaní. Začali vznikať rôzne kategórie korčúl' využívané na všemožné účely – od tanca až k hokeju.

Malou brzdou vo svete in line korčuľovania bol vynález bicykla koncom 19. storočia. Avšak už začiatkom 20. storočia začali najmä v USA a Anglicku vznikať ďalšie stovky korčuliarskych dráh. In line korčuľovanie sa v tomto období začalo považovať za mimoriadne

moderné zmysluplné trávenie voľného času, ktoré sa zároveň výrazne podieľa na zvyšovaní fyzickej kondície. A keď sa navyše v sedemdesiatych rokoch zaviedla výroba gumených koliesok, stalo sa in line korčuľovanie doslova mániou. Tieto gumené kolieska neboli totiž až také hlučné, ako ich predchodcovia, a preto začali ľudia korčuľovať v rytme hudby. Korčuliarske štadióny s hudbou boli koncom sedemdesiatych rokov preplnené a stali sa centrom mládeže, ale aj starších ľudí.

Rok 1979 možno považovať za rok zrodzenia dnešnej podoby in line kolieskových korčúľ. Ten, komu sa fanúšikovia dnešných inlinov môžu poďakovať, sa volal Scott Olson a bol to mladý hokejista, ktorý chcel trénovať aj bez ľadu. Kúpil si staré korčule, ktoré pripevnil na svoje hokejové topánky a pridal brzdu na pätu. A tak sa vlastne narodili dnešné in line korčule. Keďže boli na rozdiel od svojich predchodcov pohodlné a slušne ovládateľné, začali sa vyrábať masovo. Masová výroba spôsobila, že záujem o korčule sa rozšíril aj do ostatných častí sveta.

V súčasnosti je prioritou rôznych organizácií združujúcich profesionálov aj amatérov a nadšencov v oblasti in line korčuľovania, dostať sa na olympijské hry. V roku 2012 v Londýne to však už nebude. Držme prsty, možno sa to podarí a in line korčuliari sa predvedú na ďalšej olympiáde v roku 2016.

(Text upravený podľa: <http://www.kolieskove-korcule.eu/historia-kolieskovych-korcul>)

1. Odpovedajte na nasledujúce otázky:

a) Kedy a pri akej príležitosti boli predvedené prvé kolieskové korčule?

.....

b) Vďaka čomu sa upriamila pozornosť ľudí v Nemecku v roku 1840 na kolieskové korčule?

.....

c) Čo zapríčinilo, že v posledných rokoch 19. storočia klesol záujem o kolieskové korčule?

.....

d) Aké zamestnanie mal človek, ktorému sa ako prvému podarilo skonštruovať bezpečnejšie in line korčule vybavené brzdou?

.....

e) Čo chcú dosiahnuť nadšenci in line korčuľovania v súčasnosti?

.....

5 bodov	
---------	--

2. Zistite, či sú tvrdenia uvedené v tabuľke pravdivé alebo nie.

Tvrdenia/vety	Správne tvrdenie	Nesprávne tvrdenie
a) Cena kolieskových korčúľ používaných na maškarnom plese v Londýne bola 500 libier.		
b) Kolieskové korčule, na ktoré bol získaný prvý patent, používali najmä baletníci.		
c) Prvé in line korčule mali kolieska zo železa.		
d) Gumené kolieska boli vítané, lebo boli značne lacnejšie ako ich predchodcovia z iných materiálov.		
e) Scott Olson si spravil svoje prvé in line korčule, lebo chcel hrať hokej aj v lete.		
f) Podľa rozhodnutia Medzinárodného olympijského výboru bude na letnej olympiáde v roku 2016 in line korčuľovanie už olympijským športom.		

6 bodov	
---------	--

3. Pýtajte sa na podčiarknuté slová, slovné spojenia, vety celou vetou.

a) Kolieskové korčule sú omnoho staršie.

.....

b) Tento skvelý nápad konečne pritiahol pozornosť množstva ľudí ku korčuľovaniu.

.....

c) Korčuliarske štadióny s hudbou boli koncom sedemdesiatych rokov preplnené.

.....

d) Rok 1979 možno považovať za rok zrodzenia dnešnej podoby in line kolieskových korčúľ.

.....

4 body	
--------	--

4. Nahrad'ite podčiarknuté cudzie slová vo vetách vhodnými slovenskými výrazmi.

a) Človek by si pomyslel, že história kolieskových korčúľ sa viaže práve k týmto osemdesiatym rokom 20. storočia.

Človek by si pomyslel, že kolieskových korčúľ sa viažu práve k týmto osemdesiatym rokom 20. storočia.

b) Historický prelom v oblasti korčuľovania nastal v roku 1819, kedy sa objavili prvé in line korčule.

Historický prelom v oblasti korčuľovania nastal v roku 1819, kedy sa objavili prvé

.....

c) Fenomenálny úspech dosiahli kolieskové korčule, trochu netradične, v krčme pri pive.

..... úspech dosiahli kolieskové korčule, trochu netradične, v krčme pri pive.

d) Stalo sa tak v roku 1840, keď podgurážených hostí v istej nemeckej krčme obsluhovali mladé dievčatá práve na kolieskových korčuliach.

Stalo sa tak v roku 1840, keď hostí v istej nemeckej krčme obsluhovali mladé dievčatá práve na kolieskových korčuliach.

e) Korčuliarske štadióny s hudbou boli koncom sedemdesiatych rokov preplnené a stali sa centrom mládeže, ale aj starších ľudí.

Korčuliarske štadióny s hudbou boli koncom sedemdesiatych rokov preplnené a stali sa mládeže, ale aj starších ľudí.

5 bodov	
---------	--

5. Vyhľadajte z textu slová, ktoré zodpovedajú nasledovným opisom:

a) Vynájdenie novej veci, javu a jeho uplatnenie, resp. takýto predmet.

.....

b) Bojovník za nové, pokrokové myšlienky, pracovné postupy a pod.

.....

c) Výlučné právo na zaobchádzanie s vynálezom, právne chránený vynález.

.....

d) Žltkastá tvrdá látka zo sloních klov, slonová kosť.

.....

4 body	
--------	--

6. Dokončite vety tak, aby sa obsah pôvodných viet nezmenil.

a) Tieto prvé korčule mali kovové kolieska na drevenej doštičke, pripevnenej k topánke.

Tieto prvé korčule mali kovové kolieska na drevenej doštičke, ktorá

.....

b) Tieto korčule boli používané najmä pri baletе.

Tieto korčule sa

c) Nadšenci tejto novinky dokonca zakladali prvé korčuliarske spolky, ktoré organizovali rôzne súťaže v korčuľovaní.

Nadšenci tejto novinky dokonca zakladali prvé korčuliarske spolky organizujúce

.....

d) V súčasnosti je prioritou rôznych organizácií združujúcich profesionálov aj amatérov a nadšencov v oblasti in line korčuľovania, dostať sa na olympijské hry.

V súčasnosti je prioritou rôznych organizácií združujúcich profesionálov aj amatérov a nadšencov v oblasti in line korčuľovania, aby

.....

4 body	
--------	--

7. Namiesto podčiarknutých slovných spojení použite iné výrazy. Dávajte pozor, aby sa obsah viet nezmenil. Na riešenie je viac možností.

a) Ďalšie kolieskové korčule uzreli svetlo sveta až začiatkom 19. storočia, kedy na ne istý Francúz získal prvý patent.

Ďalšie kolieskové korčule až začiatkom 19. storočia, kedy na ne istý Francúz získal prvý patent.

b) Po tomto prevratnom patente sa s novinkami priam roztrhlo vrece.

Po tomto prevratnom patente

2 body	
--------	--

spolu 30 bodov	
-------------------	--

	Maximális pontszám	Elért pontszám
I. Szövegértés	30	

javító tanár

Dátum:

	elért pontszám egész számra kerekítve	programba beírt egész pontszám
I. Szövegértés		

javító tanár

jegyző

Dátum: Dátum:

Megjegyzések:

1. Ha a vizsgázó a II. írásbeli összetevő megoldását elkezdte, akkor ez a táblázat és az aláírási rész üresen marad!
2. Ha a vizsga az I. összetevő teljesítése közben megszakad, illetve nem folytatódik a II. összetevővel, akkor ez a táblázat és az aláírási rész kitöltendő!

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2014. május 12.

SZLOVÁK NYELV ÉS IRODALOM

KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

2014. május 12. 8:00

II. SZÖVEGALKOTÁS

Időtartam: 180 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

**EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA**

Dôležité informácie

Vyberte si **jednu z troch nasledujúcich literárnych tém** a napíšte slohovú prácu v rozsahu **asi 500 slov**.

Pri riešení úloh na tvorenie textu je povolené používať slovník slovenského pravopisu, jednojazyčný aj dvojjazyčný slovník, prípadne antológiu slovenskej literatúry.

II. Úlohy na tvorenie textu

1. PREDSTAVENIE LITERÁRNEHO DIELA

Životná filozofia starého otca a jej vplyv na dorastajúceho vnuka v poviedke Jozefa Gregora Tajovského "Do konca"

"Ako starý baník a hutník púšťal sa do dier, starých baní, len aby páni otvárali nové bane, i začalo sa robiť, jeho „deťom bolo lepšie a svet mal zárobok“.

Ale jeho svetom bolo predsa len pole: tam keď nemohol byť jeden deň, cítil sa ako v okovách. A keď vše musel doma byť, že azda pršalo, lialo sa, nestačil vychodiť na priedom, či už a kde sa mračná trhajú. Ak dážď za deň-dva neprestával, vyšiel von a vadil sa s "oblačníkmi", čo už neprestávajú svet oblievať, a či to práve teraz musia, keď by slnka, tepla bolo najviac treba."

Pozorne si prečítajte citovaný úryvok a zamyslite sa nad úlohou vytýčenou v nadpise. Sústreďte sa predovšetkým na postavu starého otca a všimajte si, ako Tajovský stvárňuje jeho osobnosť. Sledujte aj to, ako vníma vnuk (autor) jeho životnú filozofiu. Pri rozpracovaní úlohy uplatnite aj vaše literárno-historické a teoretické poznatky o umeleckej stratégii autora. *Pri rozbere využite aj pokračovanie citovaného úryvku v Antológii slovenskej literatúry 1994, s. 226-227).*

Žáner úlohy: INTERPRETÁCIA

2. AKTUÁLNE SPOLOČENSKÉ PROBLÉMY VO SVETLE LITERATÚRY

Obrazy matky v slovenskej literatúre a ideálnej matky v súčasnom živote

Motto

"Tam niekde v diaľke
v čierňavých horách
dedinka biela
túli sa k zemi
pokojná, tichá.
V nej starodávne
vážneho vzhl'adu
si domy čušia.
Z tých v jednom iste
ustarostená
matička moja
samotná sedí
pri starom stole."

(Ivan Krasko: Vesper dominicae, úryvok. Antológia slovenskej literatúry, 1994, s.245)

Pouvažujte nad tým, čo znamená pre jednotlivca slovo "matka". Prebehnite v mysli tie diela slovenskej literatúry, v ktorých sa objavuje postava matky. Všímajte si, aké charakterové vlastnosti im prislúchajú, aký vzťah majú k svojim deťom atď. Pokúste sa o syntézu vašich čitateľských zážitkov a vedomostí o tejto téme. Súčasne sformulujte aj vaše názory o tom, podľa vás aká je ideálna matka v dnešnom svete?

Žáner úlohy: ESEJ

3. POSTOJ K AKTUÁLNYM OTÁZKAM

Prečo súťažiť?

Tento rok sa študentská súťaž Výskumného ústavu Slovákov v Maďarsku dožije 10. "narodenín". Význam a poslanie súťaže výstižne zhrnul predseda Výchovno-vzdelávacieho výboru Celoštátnej slovenskej samosprávy, zástupca riaditeľky Slovenského gymnázia, základnej školy, materskej školy a internátu v Békešskej Čabe, pán profesor Michal Lásik. "Súťaž má v našom vzdelávacom procese nenahraditeľný význam z viacerých hľadísk. Jej prvoradým prínosom je, že rozširuje obzor žiakov a privedie ich k novým informáciám o národnostnom bytí. Vytvára v nich rešpekt, zodpovednosť a citový vzťah k bezprostrednému okoliu, v dejinách ktorom sa prehĺbili."

(Text upravený podľa článku Ludových novín: "Jadro, vedomosti, ktoré budú slúžiť ako magnet", Luno/LV. 23. s. 1.)

Prečítajte si citovaný text a porozmýšľajte nad tým, aký význam má súťaženie pre vás, pre mladú generáciu vo všeobecnosti. Osobitne sa venujte súťažiam, organizovaným Výskumným ústavom Slovákov v Maďarsku, Celoštátnou slovenskou samosprávou, miestnou slovenskou samosprávou, Zväzom Slovákov v Maďarsku, ako aj Ústavom pre vzdelávanie a podobne. Opierajte sa o vlastné skúsenosti, dojmy a názory o tejto téme.

Žáner úlohy: ESEJ

Podčiarknite tú úlohu, ktorú ste si vybrali!

Predstavenie literárneho diela

Aktuálne spoločenské problémy vo svetle literatúry

Postoj k aktuálnym otázkam

.....
.....
.....
.....

5.....
.....
.....
.....
.....

10.....
.....
.....
.....
.....

15.....
.....
.....
.....
.....

20.....
.....
.....
.....
.....

25.....
.....
.....
.....

30.....

35.....

40.....

45.....

50.....

55.....

60.....

65.....

70.....

75.....

80.....

85.....

90.....

		Maximális pontszám	Elért pontszám
I. Szövegértés		30	
II. Szövegalkotás	tartalmi minőség	30	
	szerkezet, felépítés	10	
	nyelvi minőség	30	
Az írásbeli vizsgarész pontszáma		100	

javító tanár

Dátum:

		elért pontszám egész számra kerekítve	programba beírt egész pontszám
I. Szövegértés			
II. Szövegalkotás	tartalmi minőség		
	szerkezet, felépítés		
	nyelvi minőség		

javító tanár

jegyző

Dátum:

Dátum: